

**Nakil vasıtaları hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası ve Bütçe
Encümeni mazbatası (1/239)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 770/2757

11 . X . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 1 . IX . 1958 tarihinde kararlaştırılan Nakil vasıtaları hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 63 ncu maddesi gereğince, Temyiz Mahkemesi, Şûrayı Devlet ve Divanı Muhasebat reisleri için mer'î protokol usullerine tâbi tutulan ve memleketimizde akademik kariyeri en yüksek makamı işgal eden üniversitelerimiz rektörlerine de, bahsi geçen makam reislerine olduğu gibi birer binek otomobili tahsisi lüzumlu görüldüğünden, ilişik Nakil vasıtaları hakkındaki Kanuna ek kanun lâyihası hazırlanmıştır.

lunmaktayız. Umumiyetle büyük şehirlerdeki ortaokulların ekserisinde gift tedrisat yapılmaktadır. Bu suretle günün pek az bir kısmını okulda geçiren çocukların öğretim ve eğitimi bakımından ne büyük kayıplara uğradığımız izahtan vârestedir. Günden güne artışını sevinçle karşıladığımız okuma çağındaki çocuklarımızın daha normal şartlar altında ve mümkün olduğu kadar kolaylıkla okumalarını ve okul öncesi çocuklar için açılan ana okullarının çoğaltarak genç nesillerin daha küçük yaştan itibaren sistemli bir şekilde eğitim ve öğretime hazırlanması için Devletçe sarf ettiğimiz gayret ve fedakârlıkların yanında sermaye ve ideal sahibi vatandaşların da hususi okullar açmak suretiyle bu dâvaya yardım etmeleri umumi menfaatimize daha uygundur.

Her ne kadar Gelir Vergisi Kanunu (her kazanç sahibinin vergiye tâbi olmasını) esas prensibolarak kabul etmiş ise de teşvik gayesiyle bâzı kazanç sahalarında (ziyarat mahsullerinin vergiden muaf olması, prevantoryum ve sanatoryumların yine vergiden muaf tutulması, yeni yaptırılan binaların on sene Bina Vergisinden muaf oluşu gibi) istisnalar kabul etmiştir. Yine bu kanunlara göre ecebi okulların, cemaat ve vakıflar ve dernekler tarafından kurulan özel okullar gerek Gelir Vergisinden, gerekse Bina Vergisinden istisna edilmişlerdir. Yalnız evvelce arz edildiği veçhile ideal sahibi müteşebbisler tarafından açılan özel okullar vergiye tâbi tutulmaktadır. Bu durum hem haksız hem de okullar arasında ikilik yaratmaktadır. Vakıflar ve dernekler tarafından açılmış olan okullarla rekabet edemediklerinden inkişaf edememektedirler.

Bu sene Yüksek Meclise sunulan 1958 malî yılı bütçesinde Maarif Vekâleti bütçesi hemen hemen 500 000 000 liraya kadar yükselmiştir. Memleketimizde ilk ve orta dereceli okullarda 2 500 000 öğrenci devam ettiğine göre her öğrencinin takribî olarak yıllık masrafı 200 liradır. Özel okullarımıza 50 000 öğrenci devam ettiğine göre özel okullar Maarif Vekâleti tarafından karşılanması lâzımgelen 10 000 000 liralık bir külfeti yüklenmiş bulunmaktadırlar.

Bütün özel okullarımızdan tahsil edilen Gelir Vergisi ise 150 000 lirayı aşmamaktadır.

Bu hususlar Maarif Vekâletince de kabul edilmiş ve Maliye Vekâleti Gelirler Genel Müdürlüğünün 13 . XII . 1949 ve 13 . II . 1950 tarih ve 23104 - 2/26371 ve 22104 - 4936 sayılı yazılarına karşılık olarak yazılan 93/2 sayılı tezkerede de belirtilerek özel okulların bina, kurum ve Gelir Vergisinden muaf tutulması istenmiştir.

Özel okullara maddi ve mânevi bir yardım yapmak maksadiyle hazırlanan işbu esbabı mucibeye bağlı kanun teklifi yüksek tasvibinize arz edilmektedir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

5 . II . 1958

Esas No: 2/26

Karar No: 15

Yüksek Reisliğe

Istanbul Mebusu Aleksandros Hacopulos'un, Gelir Vergisi Kanununun 12 nei maddesinin ve Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nei maddesine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi alâkalı Hükümet mümessillerinin de iştirakıyla encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Her ne kadar hususi okulların Gelir ve Kurumlar Vergisine tâbi tutulması bu vergilere mütaallik kanunların ana prensiplerine ve umu-

mi esaslarına uygun ise de mezkûr kanunlarda tesis olunan muafiyetler göz önüne alınacak olursa kazanç temin maksadiyle açılmış olmalarına rağmen Maarifimize ve umumi kültürümüze faydası bakımından emsali istisnalar gibi mütalâa etmek kabil olabileceği neticesine varılmış ve kanun teklifi aynen kabul olunmuştur.

Ancak, teklifin 5421 ve 5422 numaralı kanunlara taallûku hasebiyle her iki maddeyi aid-

oldukları kanunlara birer fıkra eklenmesi zek-
linde ayırmak yerinde olacağı düşünülüş ve
teklif metninde ona göre gerekli değişiklikler
yapılmıştır.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi
edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye Encümeni Reisi
Bursa
K. Yılmaz

M. Muharriri
Diyarbakir
M. Hüseyin Ünal

Kâtip
Manisa
Sezai Akdağ
İmzada bulunamadı
Ankara
M. Ali Ceritoğlu
Çorum
C. Köstekçi
Kocaeli
D. Erol
Amasya
H. Koray
İmzada bulunamadı
Artvin
H. Çeltikçioğlu
Kırklareli
M. Ali Ceylân
Zonguldak
A. Akın

İSTANBUL MEBUSU ALEKSANDROS HACOPULOS'UN TEKLİFİ

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 12 nci ve
5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci
maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında
kanun teklifi

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Ka-
nununun 12 nci maddesinin sonuna aşağıdaki
fıkra eklenmiştir :

Umumi öğretime hizmet etmekte oldukları
ve öğretim programlarıyla talimatnameleri Ma-
arif Vekâletince tasdik edilen hususi ana okul-
ları, ilk okulları, orta okullar ve liseler ve mu-
adilleri okulların işletmesinden elde edilen ka-
zançlar Gelir Vergisinden muafır.

MADDE 2. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi
Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki 22 nci

fıkra eklenmiştir :

22. Umumi öğretime hizmet etmekte olduk-
ları ve öğretim programlarıyla talimatnameleri
Maarif Vekâletince tasdik edilen hususi ana
okulları, ilkokullar, ortaokullar ve liseler ve
muadilleri.

MADDE 3. — Bu kanun 1 . I . 1958 tari-
hinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunu icraya Maliye
Vekili memurdur.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 14 ncü
maddesine 1 fıkra eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Ka-
nununun 14 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki
fıkra eklenmiştir :

Umumi öğretime hizmet etmekte oldukları
ve öğretim programlarıyla talimatnameleri Ma-
arif Vekâletince tasdik edilen hususi ana ilk ve
orta okullarla liseler ve muadili okulların işle-
mesinden elde edilen kazançlar Gelir Vergisin-
den muafır.

MADDE 2. — Bu kanun 1 . I . 1958 tarihlin-
de meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya Maliye Ve-
kili memurdur.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci
maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi
Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki 22 nci
fıkra eklenmiştir :

22. — Umumi öğretime hizmet etmekte ol-
dukları ve öğretim programlarıyla talimatname-
leri Maarif Vekâletince tasdik edilen hususi
ana, ilk ve orta okullar ile liseler ve muadilleri.

MADDE 2. — Bu kanun 1 . I . 1958 tarihlin-
de meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya Maliye Ve-
kili memurdur.